

Marttaliitto-konsernin
vuosikertomus // 2011

MARTTALIITTO-KONSERNIN VUOSIKERTOMUS // 2011

Kannen kuvassa kootaan tilkkupeittoa Suurkirkon portaille.
Kuva Kerttu Malinen.

Kuvat: s. 2–3, 6, 29: Anna Huovinen // s. 5, 8, 26, 28: Kerttu Malinen // s. 13, 31, 33: Sari Tammikari // s. 18: Auli Terävä // s. 30: Martin Sommerschild // s. 10, 12, 14, 19, 21, 22, 24, 25, 27, 29: Marttaliiton kuvaarkisto

Marttaliitto ry 2012

Hidastamalla hyvinvointia & yhdessä oppimista

» Vuonna 2011 käynnistyi uusi kolmivuotinen teemakampanja Hidastamalla hyvinvointiin 2011–2013, jonka tavoitteena oli lisätä jäsenmäärää sekä tehdä kotitalousneuvontaa valtakunnallisesti tunnetuksi.

Teema näkyi kotitalousneuvonnassa, tapahtumissa ja harrastus- sekä vapaaehtoistoiminnassa. Näkyvää kampanjaa toteutettiin yritys yhteistyökumppaneiden ja sidosryhmien kanssa. Tilkchurekka-kiertue ja tilkkupeitto-tempaus toteutettiin Novita Oy:n ja Tekstiiliopettajainliiton kanssa. Vuoden aikana martat virkkasivat isoäidinneliöitä reilut 300 000 neliötä ja kokosivat niistä noin 7 800 tilkkupeittoa. Ne koottiin ja kuljetettiin Matkahuollon ja Transpointin avustuksella Helsinkiin, jossa koottiin 1.10. yksi yhteinen tilkkupeitto Tuomiokirkon portaille. Tapahtuman jälkeen peitot lahjoitettiin Ensi- ja turvakotien, Yhteisvastuukeräyksen ja diakoniatyön kautta lapsiperheille ja kansalaisten ehdottamiin kohteisiin. Tapahtuma sai valtakunnallisen ja kansainvälisen media-näkyvyyden. Keväällä toteutettiin Kasvata kotona -kiertue 19 paikkakunnalla Biolanin ja Kodin Terrojen kanssa. Syksyllä järjestettiin marttojen hyvinvointiristeily 400 jäsenelle Viking Linen kanssa.

Kauan odotetut uudet järjestövaatteet, neuvojien työvaatteet ja neuleperhe suunniteltiin yhdessä Taideteollisen korkeakoulun tekstiilityön opiskelijoiden ja neuvojien kanssa sekä esiteltiin piirien vuosikokouksissa.

Marttailulle oli kasvavaa kysyntää ja vuodesta 1970 lähtenyt jäsenmäärän lasku saatiin pysäytettyä. Uusia jäseniä liittyi toimintavuonna nettomääränä 5 % prosenttia eli yhteensä 2 281 uutta jäsentä. Positiivinen kasvu jatkui jo toisena perättäisenä vuonna vahvistaen järjestön toimintaedellytyksiä sekä kotitalousneuvonnan ja harrastustoiminnan tunnetuksi tekemistä. Jäseniä oli 1.1.2012 peräti 45 623 (vuonna 2011 yhteensä 43 342 ja vuonna 2010 41 291). Kotitalousneuvonnalla tavoitettiin vuonna 2011 yhteensä yli 180 000 henkilöä.

Marttaliitto selvitti jäsenten mielipiteitä ja ajatuksia hyvinvoinnista, hidastamisesta ja mieluisasta tekemisestä internetin kautta toteutetulla Marttabarometrillä, johon vastasi 3 886 jäsentä. Vastaus-

ten perusteella martat ovat tyytyväisiä elämäänsä. Kotityöt, ruoanlaitto, leipominen, käsityöt sekä puutarhanhoito ovat martoille hyvinvoinnin tekijöitä. Hidastamalla hyvinvointiin -teemakausi on martoille tarpeellinen, koska neljäsosa vastaajista toivoo, että heillä olisi enemmän aikaa olla läheistensä kanssa. Marttojen yleisimmät liikuntamuodot ovat kävely, pyöräily, sauvakävely, jumppa ja lenkkeily. Marttaa motivoi liikkeelle hyvä olo, terveys, kunnon kohennus, ulkoilu ja luonto. Martta nauttii oman perheen kanssa oleilusta, liikunnasta, ystävien ja sukulaisten tapaamisesta, luonnossa liikkumisesta, käsitöistä ja lukemisesta. Mökkeily, marjastus ja sienestys ovat tärkeitä. Marttoja ilahduttavat luonto, läheiset, loma, työ, terveys, harrastukset, uuden oppiminen ja onnistumisen elämykset.

Marttaliiton hallitus hyväksyi liiton uuden toimintastrategian vuosille 2012–2016. Järjestö edistää missionsa mukaisesti kotien ja perheiden toimivaa ja kestävää arkea. Tavoitteena on kehittää järjestöstä näkyvä vaikuttaja ja osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä ehkäistä syrjäytymistä.

Strategiassa otetaan huomioon toimintaympäristön muutokset, jotka vaikuttavat Marttaliiton edellytyksiin kehittyä entistä tuloksellisemmaksi kotitalousneuvonta- ja järjestötoimijaksi. Piirejä tuetaan toteuttamaan kotitalousneuvontaa Marttaliiton ja piirien oman strategiatyöskentelyn mukaisesti. Pystyäkseen vastaamaan kolmannen sektorin ja kansalaisjärjestöjen toimintaympäristöhaasteisiin järjestö investoi neuvontapalvelujen kehittämiseen ja jäsenien tarpeita vastaavaan järjestötoimintaan. Ammatillinen kotitalousneuvonta ja ajassa elävä järjestötoiminta ovat strategian ydin.

Marttaliiton tavoitteena oli piirien toimintaedellytysten tukeminen, kotitalousneuvonnan laadun kehittäminen, piirien neuvontatyön ohjaaminen ja marttojen jäsenyyden vahvistaminen. Kotitalousneuvonnassa korostettiin vastuullisuutta, yhdessä tekemistä ja onnistumisen kokemuksia. Uusi neuvontamuoto, kotikäynnit perheiden luona, toteutettiin Kotirumba rullaamaan -hankkeessa Yhteisvastuukeräyksen varoin seurakuntien diakoniatyön ja Marthaförbundetin kanssa.

Marttajärjestön henkilökunta, 16 piiriä, 1 200 yhdistystä ja yli 45 000 jäsentä tekivät toimintavuonna tuloksellista, vaikuttavaa ja asiantuntevaa työtä ja osallistuivat yhteisen missiomme toteuttamiseen. Kiitos kaikille marttajärjestössä mukana olleille, rahoittajille ja kansalaisille, jotka ovat tukeneet toimintaamme.

Marttaliiton rahoitustilanne oli edelleen alijäämäinen ja talous toisena peräkkäisenä vuonna piireille osoitettujen toimintaedellytysten turvaamisen vuoksi tiukoilla. Piirien tilainvestoinnit ja toimintakulut olivat liitolle tuottoja suuremmat. Toimintaa toteutettiin liiton kevätkokouksen hyväksymän tarkennetun toimintasuunnitelman mukaisesti taloutta edelleen voimakkaasti tasapainottaen.

Sijoitustoiminnan kannalta konsernin tuotot olivat pienet sijoitussalkkujen arvojen laskiessa sekä Marttaliiton että Eduard Polónin säätiön osalta. Marttatalon vuokraustoiminta eteni hyvin, ja heinäkuusta lähtien kaikki vapaana olleet tilat oli vuokrattu. Marraskuun alusta liiton toimisto siirtyi Marttatalon 6. kerrokseen ja vapautuneet tilat vuokrattiin ulos. Taloudellisten ja tuotannonlisten syiden vuoksi Marttaliitossa käytiin kesäkuussa yhteistoimintaneuvottelut, joiden jäl-

keen Marttaliitto irtisanoi viiden toimihenkilön työsuhteet. Marttojen seitsenvuotinen Koti-apu-hanke päättyi 9.12.2011. Perinnetietokeskus Syreenin toiminta Mikkeliissä loppui 31.12.2011.

Piirien kanssa käytiin kesäkuussa 2011 tuloskeskustelut, joissa sovittiin vuosittaisista piirin toiminnan painopistealueista ja toiminnan kehittämisestä.

Marttaliitto sai opetus- ja kulttuuriministeriöltä valtionavustusta järjestön kotitalousneuvontaan 1 073 000 euroa, josta piireille jaettiin 843 000 euroa ja liitolle 230 000 euroa. Eri tahoilta saadut hankeavustukset olivat yhteensä 1 603 000 euroa (1 235 000 euroa vuonna 2010). Muita rahoituslähteitä olivat Kirkkopalvelut, työ- ja elinkeinoministeriö, Eduard Polónin säätiö, Raha-automaattiyhdistys, ulkoasiainministeriö, Alli Paasikiven säätiö, Opintotoiminnan Keskusliitto, Karjalan Kulttuurirahasto sekä Tapiola yhtiöt.

Vuoden alussa otettiin käyttöön uudet taitoavaimet sekä mahdollistettiin verkko-oppiminen Moodlessa. OK-opintokeskuksen tuki kasvoi 42 726 euroon (33 430,08 euroa vuonna 2010). Osallistujia oli yhteensä 3 533.

Järjestön vaikuttavuutta edistettiin toimintavuoden aikana kotitalouteen liittyvillä kannanotoilla ja eduskuntavaaliohjelmaan vaikuttamisella. Marttaliitto tapasi hallitusohjelmaa tekeviä tahoja yhdessä Väestöliiton ja Vanhempainliiton kanssa sekä keskusteli kansanedustajien ja päättäjien kanssa sidosryhmätapaamisissa. Yhteiskunnallista verkostoitumista ja järjestöjen välistä yhteistyötä lujitettiin toimimalla yhteistyöjärjestöjen hallituksissa (esim. Väestöliitto, Naisjärjestöjen Keskusliitto, Valmiusliitto, Suomalaisen Työn Liitto, KKN) ja asiantuntijoina erilaisissa neuvottelukunnissa.

Tilikauden aikana Marttaliitto vahvisti toimintaa tukevaa markkinointiviestinnällistä osaamista sekä yritysyhteistyötä. Verkkosivujen uudistaminen aloitettiin syksyllä tavoitteena saada verkkokauppa Martan puoti ja marttaperinne avatuksi maaliskuussa 2012 sekä koko sivut vuoden 2012 loppuun mennessä. Sähköisen ja monikanavaisen viestinnän roolia kehitettiin. Verkkosivujen kävijämäärä nousi voimakkaasti 2,7 miljoonaan (2,2 miljoonaa vuonna 2010).

Liiton kevätkokous korotti jäsenmaksua vuosien jälkeen 1.1.2012 alkaen 5 eurolla, yhteensä 35 euroon. Toimintavuonna käynnistettiin sähköisen jäsenrekisterin kehittäminen tavoitteena jäsenrekisterin hyödyntäminen ja sähköisten palvelujen saatavuus sekä yhdistys- ja jäsenluettelo-kirjeen muuttuminen sähköiseksi yhdistyksille.

Marttaliitossa työskenteli toimintavuonna 31 henkilöä ja koko konsernissa 40. Kuudessatoista valtakunnallisessa piirissä tehtiin liiton kanssa monipuolista ja laajaa kotitalousneuvontaa, jolla on vaikutusta kotien ja perheiden hyvinvointiin Suomessa. Marttajärjestössä tehtiin harrastus- ja vapaaehtoistoimintaa sitoutuneesti ja osaamista hyödyntäen.

Tästä haluamme kiittää kaikkia Marttajärjestössä mukana olevia, rahoittajia ja kansalaisia, jotka ovat antaneet tukensa toimintamme jatkuvaan ja vaikuttavaan kehittämiseen.

Marianne Heikkilä | toiminnanjohtaja, Marttaliitto

Kotitalousneuvonta

» Marttajärjestön kotitalousneuvonta tavoitti vuonna 2011 yli 180 000 henkilöä. Kotitalousneuvonnan tavoitteena oli edistää arjen sujumista ja yhdessä tekemistä. Piirien neuvojilta ja osallistujilta saadun palautteen mukaan tavoitteet saavutettiin. Neuvonta koettiin monipuoliseksi ja antoisaksi, osallistujien tiedot ja taidot lisääntyivät ja kursseilla opitut asiat oli helppo soveltaa omaan elämään. Ruokakursseilla opittiin valmistamaan uusia ruokalajeja, mikä monipuolisti ruokavaliota. Sienten tuntemus samoin kuin ympäristötietoisuus lisääntyivät. Neuvontatilaisuudet mahdollistivat myös sosiaalisen kanssakäymisen.

Marttajärjestö perustettiin Sivistystä kodeille -nimisenä. Lucina Hagmanin perustaman yhdistyksen tarkoituksena oli sivistää kansaa naisten avulla.

Kotitalousneuvonnalla oli myös yhteiskunnallista merkitystä. Neuvonnalla edistetään terveellistä harrastetoimintaa ja perheen talouden suunnittelua. Hyvä ravitsemus parantaa kansanterveyttä ja ympäristötietouden lisääminen vaikuttaa myönteisesti elinympäristöön. Yhdessä tekeminen lisää ihmisten tyytyväisyyttä omaan elämäänsä, viihtyisä ympäristö virkistää mieltä ja onnistuminen kohentaa itsetuntoa.

Marttaliitto suunnitteli neuvontaa, tuotti neuvonta-aineistoa sekä ohjasi ja valvoi piirien tekemää kotitalousneuvontaa. Opetus- ja kulttuuriministeriön tuki oli keskeinen toimintaedellytys valtakunnalliselle kotitalousneuvonnalle. Valtionavulla tehtävä neuvonta tavoitti lähes 125 000 henkilöä. Erillisissä neuvonnan kehittämishankkeissa (9 kpl) tavoitettiin yli 37 000 henkilöä.

Kenkäveron marttapuutarha oli viimeistä vuotta Marttaliiton hallinnassa. Puutarhaan tutustui kesän aikana yli 20 000 henkilöä.

Kotitalousneuvonnan sisältöalueina olivat toimintasuunnitelman mukaiset ruoka ja ravitsemus, kodin talous ja kuluttaja-asiat sekä kotipuutarha ja ympäristö. Neuvonnassa korostettiin vastuullisuutta, yhdessä tekemistä ja onnistumisen kokemuksia.

Kaikille avoimen kotitalousneuvonnan rinnalla arjen sujumista edistävää neuvontaa suunnattiin maahanmuuttajille, nuorille, lapsiperheille ja erityisryhmille.

Piirien neuvonnan tueksi julkaistiin Martan kasviskeittiö -keittokirja, Satoisa palstapuutarha -kirja ja Suomalaiset perinneperennat -opas, neuvontaoppaita kurssiaineistoiksi sekä neuvontakortteja ja näyttelytauluja. Yhteistyössä Liv-kanavan kanssa kuvattiin 12-osainen kodinhoito-ohjelma, joka oli katsottavissa myös YouTube-kanavalla.

Marttaliitto osallistui yhteistyössä Biolanin kanssa Kasvata kotona -teemalla Kevätpuutarhamessuille, minkä jälkeen neuvontaa jatkettiin Kasvata kotona -kiertueella 9 piirin alueella. Herkkujen Suomi-tapahtumassa Helsingin rautatienrantaan järjestettiin sienineuvontaa. Liitto oli mukana Kuluttajan oikeuksien päivän tilaisuudessa Helsingin Itäkeskuksen Stoassa teemalla Turvallinen kosmetiikka ja Arktiset Aromit ry:n organisoimassa Marjoilla menoksi -koululaiskampanjassa. Suomalaisen Työn Liiton Suomalainen joulu -kampanjan puitteissa liitto laati nettisivustolle jouluisia vinkkejä ja reseptejä.

Marttaliitto järjesti piirien toimi- ja luottamushenkilöille kymmenen koulutustilaisuutta. Koulutustilaisuuksiin osallistui yhteensä 359 henkilöä. Opiskelijatyötunteja oli 2 814.

Ruoka ja ravitseminen

Sisältöalueen tavoitteena olivat kiinnostuksen lisääntyminen itse tehtyyn ruokaan ja ruoanvalmistustaitojen kehittyminen. Lisäksi kannustettiin hyvinvointia edistävien ja ekologisesti kestävien elintarvikkeiden valintaan sekä liikuntaan ja luonnossa liikkumiseen. Neuvonnassa korostettiin yhdessä tekemistä, onnistumisen kokemuksia ja kaikille avointa neuvontaa. Vuoden aikana keskusteluun nousivat vähähiilihydraattinen ruokavalio sekä Itämeren ruokavalio.

Vuoden nimikkokasvit olivat nauris, lanttu, puolukka, vuohenputki ja kangasrousku.

Marttaliitto ja Uudenmaan Martat antoivat ruokasienineuvontaa Herkkujen Suomi -tapahtumassa Helsingin Rautatientorilla. Tapahtumassa kävi 56 000 hyvän ruoan ystävää.

Marttojen valtakunnallista sienipäivää vietettiin 17:tä kertaa. Piirit järjestivät 16 sieninäyttelyä ja neuvontatapahtumaa. Sienipäivää vietetään vuosittain elokuun viimeisenä lauantaina.

Martat-lehden ruokajutuissa nostettiin esiin kotoisia raaka-aineita ja ekologisuutta. Aiheina olivat mm. kasvikset, lämpimät voileivät, kevään juhlat, vuoden nimikkokasvit, leivonta ja englantilainen joulu. Marttaliiton kotisivujen Neuvot arkeen -osassa nostettiin esille ajankohtaisia asioita.

Marttaliitto osallistui Arktiset Aromit ry:n organisoimaan Marjoilla menoksi -koululaiskampanjaan. Liitto oli mukana myös Suomalaisen Työn Liiton Suomalainen joulu -kampanjassa ja laati nettisivustolle jouluvinkkejä ja -reseptejä. Lisäksi yhteistyötä tehtiin muun muassa Valion ja VitaSeegen kanssa.

Media pyysi runsaasti ruokaan ja ravitsemukseen liittyviä haastatteluja ja asiantuntijalausuntoja. Ruokasesonkeihin liittyvien kysymysten lisäksi haastatteluissa nousivat esiin esimerkiksi kotivara sekä voim valmistus kotona, joka kiinnosti ajoittaisen voipulan vuoksi.

marttaperinne.fi

1910

Martta-Yhdistyksen kanta oli, että myös naisten tuli saada omaa rahaa. Kanojen kasvattaminen ja munien myyminen oli yksi tärkeistä rahanhankkimiskeinoista. Kanojen kasvatusta ei ollut Suomessa vuosisadan alussa kovinkaan laajalle levinnyt elinkeino. Yhdistysten alueelle perustettiin mallikanaloita, joissa halukkaat saivat käydä oppimassa kanan kasvattamista. Martat olivat Suomessa ensimmäisiä, jotka aloittivat organisoitunutta kananmunien välitysmyyntiä.

Kodin talous ja kuluttaja-asiat

Kodin talous- ja kuluttaja-asioissa korostettiin vastuullista kodinhoitoa sekä ihmisten vastuuta omasta taloudestaan. Oman talouden tasapaino lisää turvallisuutta ja hyvinvointia. Kestävän kehityksen mukaisella kodinhoidolla voidaan hidastaa haitallisia ympäristövaiikutuksia. Kotitöiden sujuminen luo elämän laatua ja lisää yksilön vapautta valita, tekeekö itse vai ostaako valmista.

Sisältöalueeseen kuului kaksi osaa: Ota vastuu omasta taloudestasi (kodin talous) ja Viihdy kotona vastuullisesti (kodinhoito). Neuvonnan aiheita olivat muun muassa kodin raha-asiat, riskien hallinta, kodin siivous ja pyykinhuolto, Reilu kauppa, kodinkoneet ja energiansäästö.

Marttaliitto osallistui taloudenhallinnan neuvottelukunnan työkentelyyn kuluttajan taloudenhallinnan edistämiseksi ja oli mukana neuvottelukunnan kannanotossa, jossa vaadittiin peruskouluihin järjestelmällistä talouskasvatusta.

Marttaliitto oli mukana järjestämässä Kuluttajan oikeuksien päivän tilaisuutta Turvallinen kosmetiikka – Mitä sinun on hyvä tietää kosmetiikasta?

Lisäksi oltiin mukana Kuluttajariitalautakunnassa, Kuluttaja-asiainneuvottelukunnassa, Kotitalous- ja kuluttajaneuvottelukunnassa ja Vattenfallin Energiaperhe-kisan raadissa. Osallistuttiin kotitalousopettajien päiville Riihimäellä, Tapiolan erilainen joululahja-tilaisuuteen ja Pohjois-Karjalan Marttojen Sisusta ja stailaa -työpajoihin.

Oltiin mukana tekemässä 12-osaista Liv&Learn-kodinhoito-ohjelmaa Liv-kanavalle. Jokaisella jaksolla oli keskimäärin n. 40 000 katsojaa.

Reilun kaupan vapaaehtoisten koulutuksiin osallistui 19 marttaa. Yhteensä 38 reiluttaja-marttaa on koulutettu Eettisen kaupan puolesta ry:n kanssa. Nina Englund selvitti pro gradu -tutkielmassa marttojen kokemuksia ja suhtautumista Reilun kaupan vapaaehtoistyöhön. Tutkimuksen mukaan martat ovat kiinnostuneita vapaaehtoistyöstä, myös Reilun kaupan kampanjoinnista.

Medialle annettiin haastatteluja kodinhoidosta ja kodin taloudesta.

Neuvonnan tueksi tuotettiin monipuolista aineistoa: Tuotettiin Siistiä!-dvd yhdessä Siinituotteen, Kiillon ja Framographicsin kanssa. Kotisivuille tuotettiin 6 videoklippia. Kolmessa piirissä tehtiin tahrapoistotestejä, joiden perusteella päivitettiin netissä oleva tahrapoistotaulukko ja tehtiin Tahrat pois -esite. Tapiolan kanssa tehtiin Ensimmäiseen kotiin -kortisarja, jota kotitalousneuvoja voi käyttää keskustellessaan ryhmän kanssa kodin raha-asioista, turvallisuudesta, ruoasta, ravitsemuksesta ja kodinhoidosta. Kotisivuille tehtiin Ensimmäiseen kotiin -osio. Päivitettiin ruokien hintalaskelmia.

Emäntälehti julkaisi **Anna Kaitilan** runon Päivä kun paistaa. Laulu sopii laulettavaksi saksalaisen laulava leivo -nimisen kansanlaulun sävelmällä. Näin sai Suomalainen Marttaliitto ensimmäisen oman laulunsa.

*Päivä kun paistaa
pirttihiin pieneen,
työäni teen,
olen onnellinen,
» Kylvän ja kitken
peltoni laitaa,
Luojalta kasvua
toivoellen.«*

*Turmako veisi
mun taimeni nuoret,
Kylmääkö kukkani
kuihtua vois?
» Taivas kun hiljaa,
tuo kasteen viljaa,
kuinka ei maaemo
lahjojaan sois? «*

*Syntymämaallensa
kortensa kantaa
Marttojen työ,
kodin hiljainen työ
» Hyyt sumut haituu,
yö valoks vaihtuu,
Uskoa toivoa
maan sydän lyö.«*

Kotipuutarha ja ympäristö

Kotipuutarhanhoidon neuvonnassa korostettiin luonnon ja ympäristön huomioon ottamista puutarhan suunnittelussa ja viljelytekniikassa. Omavaraisuus, hyötyviljely ja kierrätys tukivat eettisen kuluttamisen teemaa. Neuvonnassa tuotiin esille valintojen ympäristövaikutuksia.

Martat-lehden jutuissa kerrottiin viihtyisästä kotipihasta ja hyötyviljelystä. Kotisivuilla opastettiin kasvien valinnassa ja hoidossa. Kursitarjottimen aineistoja täydennettiin Kestävä hyvinvointia puistosta ja puutarhasta-, Värien voima puutarhassa- ja Kasvien leikkaus -aineistoilla, joita tuotettiin piirien neuvojen kanssa.

KOTITALOUSNEUVONNAN AINEISTOT JA JULKAISUT

- » Martan kasviskeittiö -keittokirja
- » Limppua, patonkia ja röpörieskaa. Leipäaarteita meiltä ja muualta -kirjanen
- » Kortit ja lehtiset vuoden nimikkokasveista
- » Kurssifolderit
- » Kotitalousneuvonnan roll-upit
- » Siistiä!-dvd
- » Tahrat pois -esite
- » Ensimmäiseen kotiin -korttisarja
- » Kodinhoidon julisteet, pöytätaulut ja kuvalliset tehtäväkortit
- » Pesen vaatteita -vihkonen
- » Kuva-sanakortit
- » Pikkukokki askartelee -vihkonen

VUOHENPUTKIPIIRAKKA

1 pkt peruna-ruispiirakkataikinaa (pakaste)
200 g feta- tai salaattijuustoa
3 dl kiehausettuja, hienonnettuja vuohenputkia
2 munaa
2 dl ruokakermaa tai maitoa
riipaus suolaa
riipaus sokeria ja pippuria

pinnalle: pinjan-, auringonkukan- tai kurpitsansiemeniä tai salaattisiemensekoitusta

Kauli sulanut piirakkataikina melko ohueksi levyksi ja painele piirakkavuon pohjalle ja reunoille. Murusta juusto piirakkalevyllä ja levitä vuohenputkihakkelu päälle. Sekoita munien rakenne rikki. Lisää kerma tai maito ja mausta seos ripauksella suolaa, sokeria ja pippuria. Kaada muna-maito vuohenputkien päälle.

Ripottele pinnalle runsaasti siemeniä.

Paista 200-asteisessa uunissa noin puoli tuntia.

Vuoden nimikko-
kasvit olivat nauris,
lanttu, puolukka,
vuohenputki ja
kangasrousku.

2011 VALTIONAPU- NEUVONTAAN OSALLISTUNEET

60%

Ruoka &
ravitseminen
75 228

10%

Kodin talous &
kuluttaja-asiat
11 853

27%

Kotipuutarha &
ympäristö
33 532

3%

Järjestö-
toiminta
4 162

Osallistuneita
yhteensä
124 775

2011 VALTIONAPU- NEUVONTA- TAPAHTUMAT

68%

Ruoka &
ravitseminen
2 026

10%

Kodin talous &
kuluttaja-asiat
315

19%

Kotipuutarha &
ympäristö
559

3%

Järjestö-
toiminta
98

Tapahtumia
yhteensä
2 998

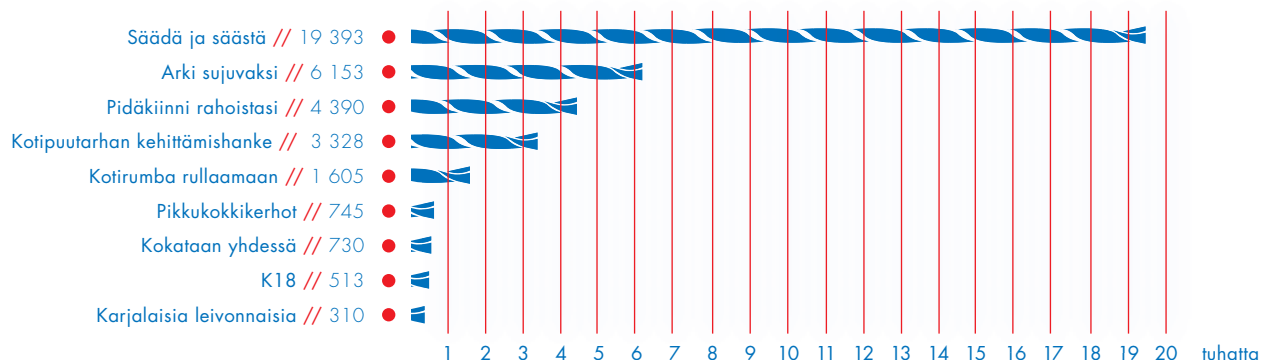

marttaperinne.fi

1938

Kurkijoen martojen käsienpesukilpailut Alhon kesäpäivillä. Menossa lopputuloksen arvostelu. Marttaliitto valitsi vuoden 1933 syksystä alkaen toiminnan yleisaiheet, vuosi 1936 oli Vesivuosi.

Hankeneuvontaan osallistuneet // 2011 Yhteensä 37 167

Valtakunnalliset kotitalousneuvonnan hankkeet

1 ARKI SUJUVAKSI

» Piirit järjestivät yhteensä 717 kotitalouskurssia mielen-terveys- ja päihdekuntoutujil-le sekä maahanmuuttajille ja heidän perheilleen. Kurseille osallistui 6 153 henkilöä.

» Kurseilla tehtiin ruokaa, leivottiin ja nautittiin yhdessä valmistettu ateria sekä keskusteltiin terveellisestä ja edullisesta ruoasta, ravitsemuksesta, kodinhoidosta, kodin raha-asioista ja puutarhanhoidosta. Maahanmuuttajien kurseilla opittiin arjen sänastoa.

» Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien kurseilla yhteistyökumppaneita olivat muun muassa mielenterveyskeskukset, päiväsairaalat, kuntoutuskodit, mielenterveysseurat, A-klinikkatoimi, seurakuntien diakoniatyö, Sini-nauhaliitto ja vankilat.

» Maahanmuuttajayhteistyötä tehtiin maahanmuuttajien palvelupisteiden, kohtaamispaikkojen, asukastalojen, vastaanottokeskusten, seurakuntien, työväenopistojen, kulttuurikeskusten, järjestöjen, setlementtien ja erilaisten aikuiskoulutuksen yksiköiden kanssa.

» Neuvojen kaksipäiväinen koulutus pidettiin Yhteisvastuun Kotirumba rullaamaan -koulutuksen kanssa.

» Kurssikäyttöön valmistui Pesen vaatteita -vihkonen, keittiöaiheisia kuva-sanakortteja ja lisäpainos Arki sujuvaksi -esitteestä.

Hankkeen rahoittivat Raha-automaattiyhdistys ja Marttaliitto.

2 KEITTIÖ K18

» Kotitalousneuvonta-hanke innostaa nuoria ruoanvalmistukseen ja antaa oman kodin hoitamisessa tarvittavia taitoja ja tietoa. Kohderyhmänä ovat noin 18-vuotiaat, itsenäistä elämää aloittelevat, oman kodin perustaneet tai pian omaan kotiin muuttavat nuoret.

» Nuorille pidettiin kahden kerran kokouskurseja, jotka sisälsivät myös teoriatietoiskuja. Kurssisarjoja toteutui 32, ja osallistujia oli yhteensä 450. Lisäksi 3 piiriä piti 5 markkinointitietoiskua oppilaitoksissa yhteensä 63 kuulijalle. Yhteistyötä tehtiin muun muassa ammattiopistojen, kaupunkien nuorisotyön, marittayhdistysten, säätiöiden, maahanmuuttajatoimistojen ja SPR:n kanssa.

Hankkeen rahoitti Edouard Polónin säätiö.

3 KOKATAAN YHDESSÄ

» Kokataan yhdessä -kurseilla lapset ja aikuiset tekevät yhdessä ruokaa. Ruoanlaitto tarjoaa eri-ikäisille tilaisuuden oppia toisiltaan ja tutustua. Kun ruokaa tekee itse, sitä oppii arvostamaan. Kurssiteemoja olivat Kasviskarnevaali, Jouluhelasta moneksi, Pastaa pöytään, Makuja maailmalta (Japani, Pohjois-Amerikka ja Afrikka), Leivotaan leivotaan, Herkkupäivän naposteltavat ja Kaikenmaailman kakut. Kurssisarjoja pidettiin 34 ja niille osallistui yhteensä 730 henkilöä.

Hankkeen rahoitti Edouard Polónin säätiö.

4 KOTIRUMBA RULLAAMAAN

» Yhteisvastuukeräyksen varoilla toteutetussa Kotirumba rullaamaan -hankkeessa opetettiin arjen taitoja vähävaraisille lapsiperheille kurseilla ja kotikäynneillä. Toimintavuonna hanke laajeni valtakunnalliseksi tiiviissä yhteistyössä seurakuntien diakoniatyöntekijöiden kanssa. Uusi neuvontamuoto, kotikäynnit perheiden luona, tuki yhteistyökumppaneiden palautteen mukaan hyvin perheiden arkea. Myös perheet kokivat kotikäynnit hyödyllisiksi. Hankevuoden aikana järjestettiin yhteensä 114 ruokakurssisarjaa, joihin osallistui yhteensä 1188 aikuista ja lasta. Kotikäyntejä tehtiin yhteensä 113 perheen luokse. Perheissä tavoitettiin 151 aikuista ja 266 lasta.

Hankkeen rahoitti Yhteisvastuukeräys 2010.

Valtakunnalliset kotitalousneuvonnan hankkeet

5 SÄÄDÄ JA SÄÄSTÄ
» Sääda ja säästä - energianeuvontahankkeella lisättiin kuluttajien energiatietoisuutta ja jaettiin tietoa energiankäytön tehostamisesta ja muista ilmastomuutokseen vaikuttavista tekijöistä. Neuvonnassa keskityttiin kodinkoneiden, keittiön ja kodinhuollon energiatehokkuuteen.
» Neuvontaa toteutettiin kaikissa 16 piirissä. Järjestettiin 13 joukko-neuvontatapahtumaa, joihin osallistui 14 500 henkilöä. Kauppakeskustapahtumia oli 10 ja niissä kävi 1 157 henkilöä. Piirien syys- ja kevätkokouksissa pidettiin 3 tietoisuuskua 316 martalle. Ruokakurssien yhteydessä pidettiin 200 tietoisuuskua 2 630 osallistujalle. Aihetta käsiteltiin 33 marttaillassa, joissa kävi 579 marttaa. Ketjukoulutuksia pidettiin 11 ja niihin osallistui 211 marttaa. Marttojen puhelinneuvontaa tuli 100 energiansäästöön liittyvää puhelua.

Hankkeen rahoittivat työ- ja elinkeinoministeriö, Sitra ja Marttaliitto.

6 PIDÄ KIINNI RAHOISTASI
» Pidä kiinni rahoistasi -neuvonnassa annettiin ennaltaehkäisevää talousneuvontaa kuluttajille. Neuvonnalla pyritään parantamaan ihmisten taloudellista turvallisuutta ja herättämään kiinnostus omien raha-asioiden hoitoon ja talouden hallintaan.
» Piirit pitivät luentoja ja talousneuvontapainotteisia ruokakursseja nuorille, työttömille ja nuorille perheille. Luennoilla annettiin vinkkejä ja motivoitiin talouden suunnitteluun, ja kursseilla opittiin käytännön taitoja arjessa selviytymiseen. Luentoja pidettiin 92 ja niihin osallistui 2 400 henkilöä. Kursseja pidettiin 239 ja niihin osallistui 1 990 henkilöä. Neuvontaa annettiin 15 piirin alueella, 37 paikkakunnalla. Piirit tekivät yhteistyötä muun muassa seurakuntien, järjestöjen, nuorten työpaikojen ja viranomaisten kanssa. Marttaliitto ja piirit tekivät yhteistyötä myös median kanssa talousneuvonnan edistämiseksi. Raha-asioita pidettiin esillä Marttojen kotisivuilla.

Hankkeen rahoitti Marttaliitto.

7 PIKKUKOKKI-TOIMINNAN KEHITTÄMISHANKE
» Pikkukokki-toiminta vahvistaa erilaisten ja eri-ikäisten ihmisten yhdessä tekemistä, vuorovaikutusta ja sosiaalista vastuuta, vähentää lasten yksinoloa ja kannustaa omatoimisuuteen turvallisesti. Pikkukokki-toiminnalla voidaan vaikuttaa lasten ja nuorten terveellisiin ruokailu- ja välipalatuksiin.
» Kerhojen vetäjiksi koulutettiin 8 piirissä 107 marttaa. Koulutuksia oli 13 ja niitä pidettiin sekä aloitettaville että kokeneemmille ohjaajille. Lisäksi Marttaliitto järjesti valtakunnalliset Pikkukokki-ohjaajien koulutuspäivät, joihin osallistui 14 marttaa 7 piiristä.
» Pikkukokkikerhoja järjestettiin 9 piirissä. Kerhoja oli yhteensä 18 ja osallistujia 624. Ryhmät koontuivat yleensä 5 kertaa. Kerhoissa tehtiin ruokaa ja välipaloja ja leivottiin sekä keskusteltiin terveellisestä ruoasta, keittiöhygieniasta ja siivouksesta. Myös taito-avaimia suoritettiin.
» Pikkukokki.fi-sivustoa päivitettiin. Sivulla oli 18 000 käyntiä. Tuotettiin Pikkukokki askartelee -vihkonen.

Hankkeen rahoitti Edouard Polónin säätiö.

8 KARJALAISIA KUKKOJA, PIIRAKOITA JA MUITA LEIVONNAISIA

» Piirit järjestivät 25 Karjalaisia kukkoja, piirakoita ja muita leivonnaisia -kurssia, joille osallistui 310 henkilöä.

Hankkeen rahoitti Karjalan Kulttuurirahasto.

9 KOTIPUUTARHA-NEUVONNAN KEHITTÄMISHANKE

» Kotipuutarhaneuvonnan kehittämishankkeessa tuotettiin neuvonta-aineistoa marittajärjestön kotipuutarhaneuvontaan ja edistettiin piirien neuvojien verkostoitumista puutarha-alan toimijoiden kanssa. Paikallisen puutarhaneuvonnan saatavuutta parannettiin kouluttamalla yhdistyksiin puutarhamarttoja, joita oli vuoden lopussa yhteensä 340. Hanke lisäsi puutarhaneuvonnan saatavuutta ja näkyvyyttä etenkin piireissä, joissa ei ole omaa puutarhaneuvojaa.

» Hankkeessa innostettiin puutarhanhoidon harrastamiseen ja nostettiin esille kotipuutarhaneuvonnan yhteiskunnallisia vaikutuksia.

» Koulutustilaisuuksia järjestettiin 15 piirissä 30. Kurseille ja opintorekille osallistui 828 henkilöä. Yleisötapahtumissa tavoitettiin 2 500 henkilöä. Kolmivuotiseen koulutukseen lisättiin yksi lisävuosi 6 piirissä. Marttaliitto tuotti neuvojille 7 kurssia. Julkaistiin Satoisa palstapuutarha -kirja sekä yhteistyössä Kotipuutarhalehden ja Taimistoviljelijät ry:n kanssa Suomalaiset perinneperennat -opas. Mikkelin Kenkäveron marittapuutarhassa

järjestettiin ensimmäinen valtakunnallinen puutarhamartta-tapaaminen, johon osallistui 150 henkilöä.

» Yhteistyökumppaneita olivat Taimistoviljelijät ry, Kotipuutarhalehti, Viljavuuspalvelu Oy, S.G. Nieminen Oy, Biolan Oy, Kekkilä Oy, Berner Oy, Neko Oy, Viherympäristöliitto ry ja MTT.

» Hanke päättyi vuoden lopussa ja sen aineistot siirtyvät käytettäväksi piirien valtionapuneuvonnassa.

Hankkeen rahoitti Eduard Polónin säätiö.

10 PIHASUUNNITELMIEN TUOTTEISTAMINEN

» Pihasuunnitelmien tuotteistamisryhmä laati pihasuunniteluun ja neuvontaan liittyvän palvelutuoteperheen. Siihen kuuluu markkinointimateriaalia, palvelu- ja prosessikuvaukset pihasuunnitelmalle, pihaluonnokselle ja neuvontakäynnille sekä erilaisia lomakkeita.

Hankkeen rahoitti Eduard Polónin säätiö.

11 KENKÄVERON MARTTA-PUUTARHA

» Kenkäveron marittapuutarha oli Marttaliiton hallinnassa viimeistä vuotta. Puutarhaa kunnostettiin muun muassa uusilla istutuksilla.

Hankkeen rahoitti Eduard Polónin säätiö.

Järjestötoiminta

» Kansalaisjärjestönä Marttaliitto tarjosi kaikille kiinnostuneille tietoja ja taitoja sekä mahdollisuuden yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Toimintaa toteutettiin yhdistyksissä, toimintaryhmissä ja piirien järjestämissä tilaisuuksissa. Marttaliitto edisti osaltaan naisten välistä vuorovaikutusta ja tuki elinikäistä oppimista, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojen vahvistumista ja oman lähiympäristön asioihin vaikuttamista.

Marttajärjestössä oli jäseniä vuoden lopussa 45 623. Nettolisäys edelliseen vuoden vaihteeseen oli 2 281 jäsentä. Uusia yhdistyksiä perustettiin 24. Yhdistyksiä oli vuoden vaihteessa 1 157 ja toimintaryhmiä 76. Uusia toimintaryhmiä perustettiin erityisesti kädentaitojen harrastamisen ympärille.

Vertaismarttoja toimi 15 piirissä. Kaikkiaan vertaismarttoja on 74.

Piirit tukevat alueensa yhdistysten toimintaa. Marttaliitto tukee yhdistysten toimintaa tuottamalla materiaalia ja koulutusta sekä antamalla neuvontaa ja ohjeita yhdistyksille ja jäsenille. Marttojen jäsensivuilla oli yhdistystoimintaa tukevaa materiaalia. Jäsenluettelokirje lähetettiin yhdistyksille ja toimintaryhmille tammi- ja elokuussa. Martat-lehdessä tiedotettiin ajankohtaisista jäsen- ja yhdistysasioista.

Johdon neuvottelupäiville osallistui piirien luottamushenkilöitä ja toiminnanjohtajia sekä Marttaliiton hallitus. Myös piirien uusille hallitusjäsenille järjestettiin koulutus.

Uukuniemen Martat järjestivät Kirkkolampi kirkkaaksi -keskustelutilaisuuden osana Illtaitoavaimen suorittamista ja vesien suojeluaihetta. Kuvassa Irmeli Tiainen, Armi Käppi, Kirsti Kaijanen, Eeva-Liisa Härmäläinen ja Eija Kemppinen.

Kuva: Auli Terävä

Opintokerhot, taitoavaintoiminta ja osaajapassi

Opintokerhotoiminta ja taitoavainsuoritukset ovat osa marttojen elinikäistä oppimista. Taitoavainuudistus saatiin valmiiksi ja uusien kriteerien mukaiset suoritukset uusilla materiaaleilla alkoivat. Uudet suoritusvaatimukset edellyttivät tiedotusta ja koulutusta jäsenille. Koulutustilaisuuksia järjestettiin 85, joihin osallistui yhteensä 865 henkilöä.

Opintouudistuksen myötä otettiin käyttöön Moodle-oppimisympäristö, joka mahdollistaa opiskelun verkossa.

Avainsuorituksia saatiin valmiiksi 325. Erikoisavainsuorituksia valmistui 2. Niissä oli aihealueina kotipuutarha ja ympäristö sekä kansainvälinen toiminta. Harrastusmerkkejä suoritettiin 20 ja järjestöosaajapasseja 21.

OK-Opintokeskuksen opetustunnit hallinnoitiin Marttaliiton kautta. Piirit toteuttivat OK:n tuella 839 opetustuntia, joihin osallistui 3 533 henkilöä. Vertaisopintoryhmiä toteutettiin 153, oppitunteja oli 4 081. Niihin osallistui 2 623 henkilöä.

Yhdistyksille valmistui opintokerhomateriaali Katso, Kuuntele ja Keskity sekä Rahastonhoitaja-opas ja koulutusmateriaali. Marttaliitto järjesti OK-Opintokeskuksen hankkeena vertaisrahastonhoitajakoulutuksen, johon osallistui 32 marttaa 14 piiristä. He kouluttivat edelleen piiriensä alueella yhteensä 238 yhdistysten rahastonhoitajaa.

Jäsenmaksut ja jäsenluettelo

Varsinaisen jäsenen jäsenmaksu oli edelleen 30 euroa. Liiton kevätkokous korotti vuodesta 2012 alkaen jäsenmaksua 5 eurolla. Korotus oli ensimmäinen vuoden 2007 jälkeen, jolloin otettiin käyttöön yhtenäinen jäsenmaksu. Marttaliitto piti yllä yhdistysten jäsenluetteloita, johon yhdistykset, jäsenet ja piirit toimittivat tiedot. Liitto perii jäsenmaksut ja siirtää vuosikokouksen päättämät piirien ja yhdistysten osuudet näille jäsenmaksupalautuksina.

Syksyllä käynnistettiin selvitystyö jäsenrekisterin kehittämiseksi. Tavoitteena on yhdistysten ja piirien palvelujen parantaminen mahdollistamalla näille omien jäsentietojen hallinta netin välityksellä. Samalla selvitetään eri vaihtoehtoja yhdistyksille lähtevien tiedotteiden toimittamiseksi sähköisesti.

marttaperinne.fi

1948

Sota ja sitä seurannut pula- ja jälleenrakennusaika löivät leimansa koko vuosikymmeneen myös martta-toiminnassa.

Tarvikkeista oli pulaa niin sota-aikaan kuin sitä seuranneena jälleenrakennusaikanakin. Martat yrittivät omalta osaltaan lievittää pulaa välittämällä tarvikkeita, joita oli mahdollista saada myyntiin tai jaettavaksi.

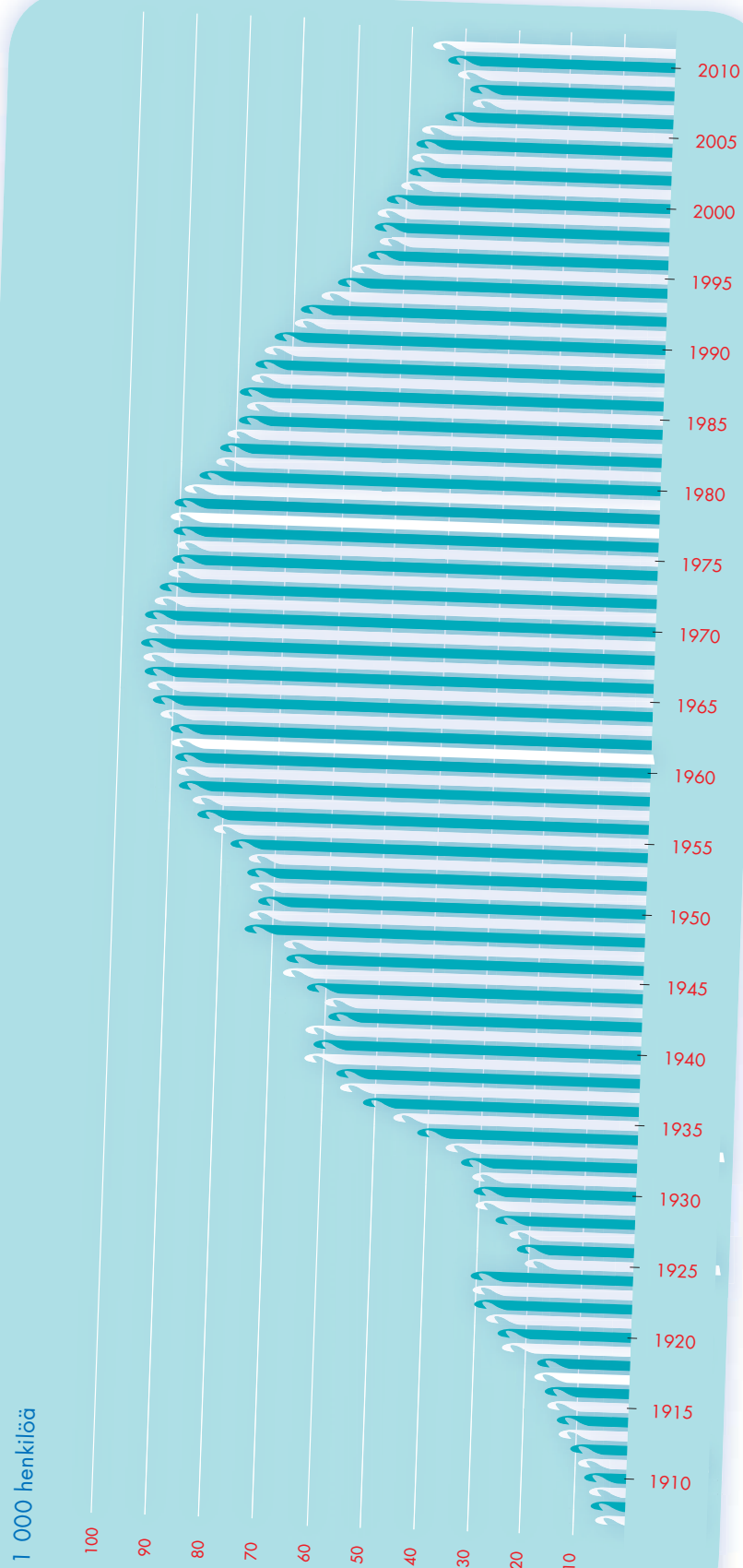

Martat pussittivat vuosikymmenien ajan siemeniä ja myivät niitä erityisesti maaseudulla. Tämä vuoden 1948 porkkanansiemenpussin maksaisi 8 snt vuoden 2011 rahassa.

Martta-järjestön jäsen-määrä

1907–2011

Marttajärjestön jäsenmäärä oli suurimmillaan vuonna 1968. 1970-luvulla jäsenmäärä kääntyi laskuun ja suunta muuttui vasta 2007 sääntöuudistuksen jälkeen. Ensimmäisinä vuosikymmeninä jäsenmäärä laski tilapäisesti vuonna 1925, kun järjestö oli edellisenä vuonna jakaantunut kielen perusteella kahtia, sekä sotavuosina. Sääntöuudistus vuonna 2007 aiheutti jäsenmäärän laskun, mutta jo 2011 jäsenmäärä oli noussut suuremmaksi kuin ennen sääntöuudistusta.

marttaperinne.fi

1952

Olympialaiset toteutuivat vihdoin. Marttoja toimi monissa tehtävissä. Kuvassa Helsingin Martta-yhdistyksen kahvila valmiina vastaanottamaan vieraita Hesperian puistossa. Taustalla Hesperian huvila, jossa toimi tuolloin marttojen talouskoulu.

Kansainvälinen toiminta

» Kansainvälisen toiminnan tavoitteet olivat maailmanlaajuisen yhteisvastuun kantaminen ja eri kulttuurien kunnioittaminen.

Hankesuunnittelu Kamerunin kotitalousneuvojen järjestön ACESF-CA:n kanssa eteni. Marttaliiton toiminnanjohtaja ja kansainvälisten asioiden kehittämispäällikkö tekivät hankevalmistelumatkan Kamerunin pääkaupunkiin Yaoundéen. Valmisteltiin hankesuunnitelma ja tehtiin ulkoasiainministeriöön rahoitusanomus, johon saatiin myönteinen päätös. Martoilta toimitettiin Kameruniin ensimmäinen omarahoitus. Sen avulla ACESF-CA järjesti täydennyskoulutuksen 6 kotitalousneuvojalle, jotka ryhtyvät vetämään hankekoulutuksia. Kolme 40 hengen naisryhmää Yaoundéssa, Bamedassa ja Marouassa osallistui ensimmäisiin viikon mittaisiin kotitaloustyöpajoihin.

Marttaliitto osallistui kotitalousalan kansainvälisen kattojärjestön IFHE:n työhön Suomen jaoston FIN-IFHE:n jäsenenä.

Marttaliitto osallistui Maailman maaseutunaisten liiton ACWWn Euroopan alueen konferenssijärjestelyihin. Dublinissa järjestetyn konferenssin teema oli Vapaaehtoistyö Euroopassa.

Pohjoismaiden Naisliiton NKFN kesäkonferenssi järjestettiin Göteborgissa. Teemana oli Vesi, elämän lähde ja kohtalonkysymys. Marttaliitto myönsi martoille kaksi stipendiiä konferenssiin osallistumista varten.

Piirit ja yhdistykset voivat lainata Marttaliitosta Naisia maailmalta – Sisua Suomeen -kiertonäyttelyä. Näyttelyn tueksi valmistui samanniminen kirja, jota jaettiin piireihin marttojen opintoaineistoksi. Yhdistykset saivat lainata tilaisuuksiinsa Helinä Rautavaaran museolta Tunnista tuntiin, päivä kerrallaan – Länsi-Afrikka -näyttelyä Marttaliiton tuella.

Liiketoiminnan kehittäminen

Hanke: Marttojen kotiapu

Valtakunnallinen Marttojen kotiapu -hanke päättyi vuoden lopussa. Hanke kesti seitsemän vuotta, ja sillä kehitettiin ja tuettiin piirien kotiapuliiketoimintaa.

Viimeinen hankevuosi painottui laatutyöhön. Valtakunnallisen kotityöpalvelujen laatujärjestelmän valmistuttua jaettiin pilottien kokemuksia, tiedotettiin laatujärjestelmästä ja markkinoitiin laatusertifikaattia piireille. Etelä-Hämeen Martat, Pohjois-Karjalan Martat ja Etelä-Savon Martat ovat hankkineet laatusertifikaatin.

Piirikäyntejä ja -koulutuksia toteutettiin 3 paikkakunnalla ja niihin osallistui 30 henkilöä. Aiheina olivat mm. työturvallisuus, ergonomia, markkinointi ja viestintä, talousasiat ja laatusertifikaatti. Lisäksi tehtiin yksi kotiavun kartoituskäynti.

Kotiapuhenkilöstön koulutuspäivässä käsiteltiin muun muassa ammatillisen kotisiivouksen hyviä käytäntöjä ja ikäihmisiä sekä lapsiperheitä kotiavun asiakkaana. Koulutukseen osallistui 52 henkilöä. Kotiapuvastaavat saivat koulutusta esimiehenä toimimiseen ja kehityskeskusteluihin.

Pohjois-Karjalan Martat otti käyttöön kotiavun sähköisen ajanvarausohjelman. Piirit saivat käyttöönsä Marttaliiton graafisen ohjeiston ja liiketoimintaohjeistuksen.

Hankkeen loppuseminaariin osallistui 26 henkilöä. Seminaarissa käytiin läpi Marttojen kotiavun vaiheita ja piirien kokemuksia sekä hankkeen lopputuloksia. Hankkeen päättyessä kotiapupalveluja tarjosi 11 piiriä 12:ssa toimipisteessä. Työntekijöitä oli 75 ja asiakastalouksia noin 1 700. Kotiaputoimintansa ovat yhtiöittäneet Satakunnan Marttapalvelut Oy, Pohjois-Karjalan Marttapalvelut Oy ja Pohjois-Savon Marttapalvelut Oy.

Hankkeen rahoitti Eduard Polónin säätiö.

martta-perinne.fi

1962

Marttojen konenäytely kiersi ympäri maata ja esitteli erilaisia kodinkoneita 1962. Kuvassa tutkitaan erilaisia keitto- ja paistoastioita, joista näyttelyssä oli oma osastonsa.

marttapaperinne.fi

1972

Terveydeksi-julistusta jaettiin laitettavaksi niin kotien kuin julkisten keittiöidenkin seinille. "Pane tämä viesti näkyvälle paikalle keittiöösi. Siitä muistat, että keittiössä tehdään todella tärkeitä ratkaisuja".

Perinne- ja kulttuuritoiminta

» Perinne- ja kulttuuritoiminnan tavoitteena on marttaperinteen tallentaminen, ylläpitäminen ja esittelemine sekä jäsenistön kouluttaminen arkistointiin ja perinteen keräämiseen.

Marttojen perinnetietokeskus Syreenin kesänäyttelyn aiheena oli Helinä Rautavaaran museon näyttely Tunnista tuntiin, päivä kerrallaan, joka kertoo länsiafrikkalaisen naisen elämästä. Näyttelykansiossa esiteltiin Marttojen kehitysyhteistyötä.

Joulunäyttelyyn rakennettiin jouluinen toimistopöytä. Marttatuvassa oli esillä perinteinen 1950-luvun joulu. Kesällä ja joulunajan tapahtumissa pidettiin työnäytöksiä joiden aiheina oli muun muassa neulakintaan valmistus, kotoiset käsityöt ja rex-kakku. Vuoden aikana Syreeniin tutustui 12 000 henkilöä.

Arkistot kuntoon -kurssi pidettiin Jyväskylässä.

Toimittajia ja tutkijoita kiinnostivat esimerkiksi Alli Nissisen historia, marttanuket, järjestömerkit ja -asut sekä erilaisten ruoanlaittotapojen historia.

Perinnetietokeskuksen toiminta Mikkeliissä loppui 31.12.2011 ja jatkuu virtuaalisesti osoitteessa www.marttapaperinne.fi. Paperiaineisto tallennettiin maakunta-arkistoihin. Esineistöä sijoitettiin Etelä-Savon Martoille, Juvan museoon, Suomen Maatalousmuseoon, Suomen käsityö-museoon ja Muis-tojen taloon, joka perustetaan Mikkeliin. Alli Nissisen ja Aada Nevalaisen kokoelmat toimitettiin Pohjois-Savon Martoille ja Lucina Hagmanin työtuoli Kälviän Marttalaan. Kuva-aineisto liitettiin Marttaliiton kuva-arkistoon. Syreenin oma arkistoaineisto siirrettiin Marttaliittoon, josta se toimitaan aikanaan Kansallisarkistoon.

Pikkukokkilpailu
1980-luvulla, menos-
sa teelevän valmis-
tus. Tellervo Turunen
Helsingin karjalai-
sista Martoista (ta-
kana) ja Marttaliiton
toiminnanjohtaja An-
nikki Jännti tarkkaile-
vat suorituksia.

HANKE: MARTTA- NEUVOJA MUISTELEE

» Hankkeessa kerättyyn aineis-
toon pohjautuva teos Martta
neuvoja – kotitaitojen moni-
osaaja ilmestyi. Hanke päättyi
vuoden lopussa.

Hankeen rahoitti Edouard Polónin
säätiö.

HANKE: HIDASTAMALLA
HYVINVOINTIIN 2011–
2013 -TEEMAKAMPANJA

Hidastamalla hyvinvointiin -teemakampanjan tavoitteena on tehdä marttatoimintaa tunnetuksi ja vahvistaa jäsenyyttä. Kampanjaan kuului Marttojen ja Novita Oy:n toteuttama Tilkukureka tavoitteena koota maailman suurin tilkkupeitto. Tilkukureka-kiertue kävi tammi-helmikuussa 12 paikkakunnalla. Martat neuvoivat rekassa, kuinka isoäidinneliö virkataan. Marttayhdistykset virkkasivat tilkkuja ja ompelivat niistä peitteitä, jotka koottiin Helsinkiin Suurkirjon portaille. Tempauksen jälkeen peitteet lahjoitettiin lapsiperheille Ensi- ja turvakotien liiton ja Marttaliiton Kotirumba rullaamaan -hankkeen kautta.

Kasvata kotona -kiertue opasti hyötykasvien viljelyssä 19 paikkakunnalla.

Syksyllä jäsenille järjestettiin Hyvinvointiristeily Tukholmaan. Risteilylle osallistui 400 marttaa. Ohjelmassa oli luentoja ja tuote-esittelyjä laivalla sekä retkiä Tukholmassa.

Tapahtumat toteutettiin yritysyhteistyökumppaneiden kanssa.

Markkinointi ja viestintä

» Marttaliiton markkinoinnin ja viestinnän tavoitteena oli tehdä marttatoimintaa tunnetuksi ja levittää kotitalouteen liittyvää tietoa.

Sähköistä neuvontaa, kotitalousneuvonnan tuotteistamista sekä yhteisten käytänteiden mallintamista kehitettiin yhdessä piirien kanssa markkinoinnin ja viestinnän tukitoimin.

Vuoden aikana Marttojen kotisivuilla oli 2 700 000 kävijää. Kuu-kaudessa kävijöitä oli keskimäärin 231 000. Marttaliitolle tehtiin sosiaalisen median suunnitelma. Uudet Facebook-sivut perustettiin.

Kotisivujen uudistus aloitettiin suunnittelulla ja kilpailutuksella. Tehtiin webropol-kysely kotisivuista toimihenkilöille, kaikille sivuilla vierailijoille ja jäsenistölle. Uudistuksen on tarkoitus valmistua vuoden 2012 aikana.

Sisäistä viestintää toteutettiin Muki-uutiskirjeellä, palavereilla ja työryhmien kokoontumisilla.

Marttaliiton varainhankinta siirrettiin markkinointi- ja viestintätiimin vastuulle. Ryhdyttiin kehittämään varainhankintaa, tuotemyyntiä ja yritysyhteistyötä.

Martat-lehti

Kertomusvuonna ilmestyi lehden 109. vuosikerta. Lehdestä ilmestyi kahdeksan numeroa, joista yksi oli kaksoisnumero.

Lehden sisällön muodostivat kotitalous- ja järjestötoiminta. Lehti piti esillä teemakauden tavoitteita, tiedotti järjestön ajankohtaisista asioista ja tuki jäsenhankintaa sekä jäsenien sitoutumista järjestöön. Esille nostettiin esimerkiksi neuvontajärjestöjen hallitusohjelmatavoitteet (numero 3), Marttojen uudet työasut (5), Marttabarometrin tulokset (6–7) ja Kamerunin yhteistyöhankkeen käynnistyminen (4). Tilkkupeittokampanja oli esillä jokaisessa numerossa.

Opiskelija Maija Klemola Haaga-Helia ammattikorkeakoulusta teki opinnäytetyönään lukijatutkimuksen Martat-lehdestä. Vastauslomake julkaistiin numerossa 1. Määräaikaan mennessä 1 447 lukijaa kertoi mielipiteensä ja toiveensa lehden sisällöstä. Tulokset julkaistiin numerossa 4. Lukijoita pyydettiin antamaan lehdelle arvosana asteikolla 4–10, ja keskiarvoksi tuli 8,5. Lukijatutkimuksen yhteenvetoa sivulla 5–6.

Martat-lehti sisältyy kaikkien varsinaisten jäsenien jäsenmaksuun. Painosmäärä oli keskimäärin 43 000 numeroa kohti. Järjestön ulkopuolisia tilaajia oli 980. Marttayhdistykset tekivät lahjatilauksia eri yhteisöille yhteensä 99 kappaletta.

Lehden ilmoitusmyynnistä vastasi Media-Q Ky ja Tuija Saarimäki. Lisäksi ilmoitusyhteistyötä tehtiin Suomen Käsityön Ystävien kanssa.

marttaperinne.fi

1980

-luvulla käynnistyi
vät kehitysyhteistyö-
projektit. Seuraa-
va vuosikymmen toi
kansainvälisyyteen
mukaan lähialueet
Virossa ja rajan ta-
kaisessa Karjalassa,
kun yhteydet Viroon
aavutuivat.

NUMEROIDEN TEEMAT OLIVAT:

nro	teema	ilmestymispvm
1	marttailu alkaa	24.1.
2	puutarha	4.3
3	kevään juhlat	26.4.
4	martan kesä	6.6.
5	syksyn sato	5.9.
6–7	kädentaidot	10.10.
8	martan joulu	28.11.

Numeroissa 1, 5 ja 8 oli 48 sivua,
numeroissa 2, 3 ja 4 oli 52 sivua ja
numerossa 6–7 oli 64 sivua. Piiriliite
ilmestyi numeroissa 1 ja 5.

Hallinto

Liiton kokoukset

Marttaliiton kevätkokous pidettiin 28.4. ja syyskokous 22.10 Marttatalossa. Sääntömääräisten asioiden lisäksi kevätkokouksessa päätettiin Eduard Polónin rahaston purkamisesta ja hyväksyttiin kokouksen kannanotto Arjen osaamista ja hyvää elämää kaikille.

Kuvassa Helena Puhakka-Tarvainen (vas.), Tellervo Leppiniemi, puheenjohtaja Merja Siltanen, Eila Piippo, Pia Rättyä, Maija Lepistö (takana), Liisa Eloranta, varapuheenjohtaja Lea Sairanen, Airi Väänänen ja Marttaliiton toiminnanjohtaja Marianne Heikkilä.

Marttaliiton hallitus ja toiminnanjohtaja

Hallitukseen kuuluivat puheenjohtaja Merja Siltanen, varapuheenjohtaja Lea Sairanen, jäsenet Liisa Eloranta, Maija Lepistö, Tellervo Leppiniemi, Tanja Rantanen, Pia Rättyä, Sari Seppälä ja Airi Väänänen sekä varajäsenenä Eila Piippo ja Helena Puhakka-Tarvainen. Marttaliiton toiminnanjohtaja oli Marianne Heikkilä.

Hallitus piti tilikauden aikana 7 kokousta. Lisäksi hallitus piti strategiapäivän, jossa olivat läsnä myös vuodelle 2012 valitut uudet hallituksen jäsenet.

Marttaliitto-konsernin tilintarkastajina toimivat KHT Kari Lydman ja KHT Johanna Perälä sekä varatilintarkastajat KHT Merja Prihti ja KHT Jukka Mynttinen, KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy.

Marttaliiton hallitus otti käyttöön uuden hallinto- ja taloussäännön, jolla selvennettiin hallituksen ja operatiivisen johdon työnjakoa sekä hyvän taloushallinnon periaatteita ja käytäntöjä. Toimintojen dokumentointia parannettiin valmistelemalla kuvaukset keskeisistä neuvonnan, viestinnän ja taloushallinnon prosesseista ja toiminnoista.

Henkilöstö

Marttaliitossa oli tilivuoden aikana keskimäärin 31 toimihenkilöä. Heistä 29 oli kokoaikaista ja 2 osa-aikaista.

Taloudellisten ja tuotannollisten syiden vuoksi Marttaliitossa käytiin yhteistointaneuvottelut, joiden jälkeen Marttaliitto irtisanoi viiden toimihenkilön työsuhteet. Irtisanomiset kohdistuivat perinnetietokeskus Syreeniin, jonka toiminta päättyi vuoden lopussa, sekä liiton toimiston taloushallinto- ja toimistopalveluihin. Lisäksi vuoden aikana päättyi neljä määräaikaista työsuhdetta.

Henkilökohtaiset toimenkuvat ja tulostavoitteet määriteltiin osana säännöllisiä kehityskeskusteluja. Johtoryhmän johtamiskoulutus päättyi koulutusohjelman mukaisesti. Henkilöstön työhyvinvointia ja jaksamista tuettiin virkistyspäivin, kulttuurisetelein ja työpaikkaliikunnalla. Ravintola Martan lounassopimus jatkui siten, että liiton henkilöstö voi ruokailla hieman asiakashintaa halvemmalla.

marttaperinne.fi

1992

Suursuosikki Penninvenyttäjän keittokirja ilmestyy. Lama-aikana 1990-luvulla. Marttojen neuvonnassa panostettiin talous- ja velkaneuvontaan.

Vuoden lopussa kiinteistön tiloista oli liiton käytössä 779 m² toimistona, kokoustiloina, teknisinä tiloina ja varastoina. Ulkopuolisille yrityksille ja yleishyödyllisille yhteisöille oli vuokrattuna yhteensä 2 711 m². Kiinteistössä toimivat Marttaliiton ja ulkopuolisten vuokralaisten lisäksi Uudenmaan Martat ry sekä Marttaliiton Palvelut Oy:n Ravintola Martta ja Kahvila Deli.

Talous

» Tilinpäätöksen mukainen tilikauden tulos on 21 123,28 euroa ylijäämäinen. Marttaliiton rahoitustilanne oli kuitenkin selvästi alijäämäinen, sillä toimintakulut ja piirien mittavat tilainvestoinnit olivat tuottoja suuremmat. Tilikauden tulosta paransivat merkittävästi omaisuuden realisoinnista syntyneet myyntivoitot.

Marttatalon tilojen vuokraustoiminta eteni hyvin, ja heinäkuusta lähtien kaikki vapaana olleet tilat oli vuokrattu. Koko liiton toimisto siirtyi talon 6. kerrokseen, ja vapautuneet 5:n kerroksen tilat vuokrattiin. Kaikkia kustannuksia karsittiin ja palveluja kilpailutettiin. Samalla pyrittiin lisäämään toiminnan tuottoja.

Marttaliitto sai opetus- ja kulttuuriministeriöltä kotitalousneuvontaan valtionapua 1 073 000 euroa, josta Marttaliiton osuus oli 230 000 euroa ja piirien 843 000 euroa. Valtionapu on erittäin merkittävää valtakunnalliselle kotitalousneuvonnalle. Ilman sitä piirit eivät kykenisi toteuttamaan neuvontaa eikä liitto tukemaan neuvontaa.

Muita hankeavustuksia käytettiin yhteensä 1 603 000 euroa. Ne tulivat seuraavilta yhteisöiltä: Kirkkopalvelut, työ- ja elinkeinoministeriö, Eduard Polónin säätiö, Raha-automaattiyhdistys, ulkoasiainministeriö, Alli Paasikiven säätiö, Opin-
totoiminnan Keskusliitto ja Karjalan Kulttuurirahasto.

marttaperinne.fi

2009

110-vuotisjuhlan kunniaksi kudottiin sukat jokaiselle Suomessa syntyneelle vauvalle.

Varainhankinta

Marttaliiton jäsenmaksuosuus oli 2 euroa jäseneltä eli yhteensä n. 92 000 euroa. Osuus käytetään yhdistysten jäsenluetteloiden ja muiden jäsenpalvelujen tuottamiseen. Marttaliitto tukee lisäksi taloudellisesti jokaista uutta marttayhdistystä ja kyseistä marttapiiriä. Varainhankintaan on kirjattu myös järjestön julkaisujen ja tuotteiden arvonlisäverollinen tuotemyynti, joka oli yhteensä 139 000 euroa. Jäsenmaksun jäsenlehtiosuus (15 euroa jäseneltä) sisältyy julkaisutoiminnan tuottoihin.

Sijoitus- ja rahoitustoiminta

Liiton sijoitusomaisuus koostuu sijoituksista osake- ja korkomarkkinoille sekä piirien käyttämien toimitilojen hallintaan oikeuttavista osakkeista ja piirien käyttämistä kiinteistöistä.

Osake- ja korkomarkkinasijoituksia realisoitiin piirien toimitilojen remonttien, kalustehankintojen ja muiden toimintakulujen rahoittamiseksi. Sijoitusten arvo aleni yleisen taloudellisen laskusuhdanteen mukana. Liiton sijoitus- ja rahoitustoiminta oli kuitenkin 1 815 000 euroa ylijäämäinen. Ylijäämä syntyi vuokra-, osinko- ja korkotuotoista sekä myyntivoitoista.

Marttaliitto-konserni

Marttaliitto ry:n konsernitilinpäätökseen sisältyvät Marttaliitto ry:n oman tilinpäätöksen lisäksi Marttaliiton hallinnoiman Eduard Polónin säätiön ja liiton kokonaan omistamien Keskinäinen Kiinteistöasakeyhtiö Lapinlahdenkatu 3:n ja Marttaliiton Palvelut Oy:n tilinpäätökset. Konsernirakenteessa ei tapahtunut muutoksia vuonna 2011. Konsernin ja Marttaliiton tilinpäätöksen keskeiset tiedot ovat seuraavat:

AVAINLUKUJA (t€)	2011	2010
Konsernin yli-/alijäämä	- 1 357	-9 129
Marttaliitto ry:n yli-/alijäämä	21	-10 055
Konserni taseen loppusumma	46 140	52 637
Marttaliitto ry:n taseen loppusumma	32 492	35 173

Eduard Polónin säätiö

Eduard Polónin säätiö on perustettu 1994 Eduard Polónin lahjoitusvaroilla. Säätiön sääntöjen mukaan sen tehtävä on tukea kotitalousneuvontaa. Säätiö jakaa avustuksia sijoitustoiminnan tuotoista. Marttaliitto hallinnoi säätiön toimintaa.

Tilinpäätökseen kirjattiin säätiön sijoitusomaisuuden arvonalennuksia noin 2 miljoonaa euroa. Säätiö maksoi avustuksia yhteensä noin 1,8 miljoonaa euroa. Vuonna 2011 tehty avustuspäätös, joka sisälsi seuraavia vuosia koskevat avustussitoumukset, oli noin 1,2 miljoonaa euroa, mikä kirjattiin kuluksi tilinpäätökseen. Aikaisempia tukikirjauksia purettiin kuitenkin noin 858 000 euroa, joten avustuksia kirjautui tilikauden tuloslaskelmaan vain noin 264 000 euroa.

Säätiölle on laadittu vuoteen 2016 ulottuva toiminta- ja taloussuunnitelma, jossa on määritelty sijoitus- ja avustustoiminnan suuntaviivat. Sijoitusomaisuuden reaaliarvon säilyttäminen edellyttää avustusten merkittävää vähentämistä vuosien 2008–2011 tasosta.

Säätiön hallituksena toimi Marttaliiton hallitus ja yhteyshenkilönä toiminnanjohtaja Marianne Heikkilä 15.2.2011 saakka. Marttaliiton hallinto- ja talousjohtaja Reijo Petrell nimitettiin säätiön asiamieheksi 16.2.2011 lukien.

AVAINLUKUJA (t€)	2011	2010
Sijoitustoiminnan tuotot	490	1 751
Sijoitustoiminnan kulut	2 198	308
Jaetut apurahat/annetut sitoumukset	264	4 708
Tulos	- 1 985	- 3 305
Taseen loppusumma	14 020	17 581

Keskinäinen Kiinteistöosakeyhtiö Lapinlahdenkatu 3

Yhtiön toimialana on hallita Helsingin Kaupungin 4. kaupunginosan (Kamppi) korttelissa 4 153 sijaitsevaa tonttia nro 3 (Lapinlahdenkatu 3) ja sillä sijaitsevaa toimisto- ja liikerakennusta. Marttaliitto ry omistaa yhtiön koko osakekannan.

KKOy Lapinlahdenkatu 3:n hallitukseen kuuluivat 4.5.2011 saakka puheenjohtaja Lea Sairanen ja jäsenet Merja Siltanen, Marianne Heikkilä ja Anne Lempinen ja tämän jälkeen puheenjohtaja Lea Sairanen ja jäsenet Merja Siltanen sekä Marianne Heikkilä. Toimitusjohtajana oli Marianne Heikkilä 21.1.2011 asti ja 22.1.2011 alkaen Reijo Petrell.

AVAINLUKUJA (€)	2011	2010
Kiinteistön tuotot	252	248
Kiinteistön hoitokulut	341	267
Poistot	528	550
Tulos	- 616	- 571
Taseen loppusumma	11 899	12 373

Marttaliiton Palvelut Oy

Yhtiön toimialana on kahvila-, ravintola- ja catering-toiminta, tilavuokraus, koulutus ja konsultointi. Yhtiöllä on aputoiminimet Ravintola Martta, Deli-Kahvila Martta ja Martan Palvelut. Marttaliiton Palvelut Oy:n keskimääräinen henkilöstö vuoden aikana oli 12 henkilöä.

Marttaliiton Palvelut Oy:n hallitukseen kuuluivat puheenjohtaja Merja Siltanen ja jäsenenä Marianne Heikkilä sekä Kirsti Haatio-Levén 29.4.2011 asti. Tämän jälkeen hallitukseen kuuluivat puheenjohtaja Merja Siltanen ja jäsenenä Marianne Heikkilä, Mikko Kääriä ja Reijo Petrell.

Marttaliiton Palvelut Oy:n toimitusjohtaja oli Aila Vuotila.

AVAINLUKUJA (€)	2011	2010
Liikevaihto	660	629
Liiketoiminnan kulut	679	686
Tulos	- 19	- 57
Taseen loppusumma	130	111

marttaperinne.fi

2010

Kotisäilöjän kirja
ilmestyi.

Marinoidut tyrnimarjat

n. 200 g tyrnimarjoja

mausteliemi:

½ dl viinietikkaa

½ dl öljyä

¼ dl vettä

1 laakerinlehti

¾ rkl sinapin-
siemeniä

2 neilikkaa

½ rkl kuivattua
basilikaa

1 tl sokeria

¼ tl suolaa

Mittaa mausteliemen ainekset kattilaan ja kiehauta. Pane marjat lasipurkkiin ja kaada mausteliemi päälle niin, että marjat peittyvät. Sulje kansi. Pane jäähtynyt purkki jääkaappiin ja anna maustua kolme päivää.

Ohje: Satakunnan Martat

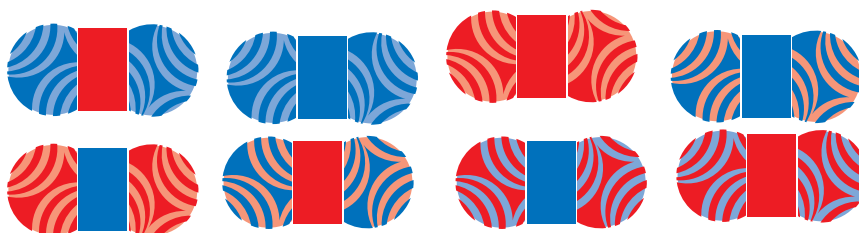
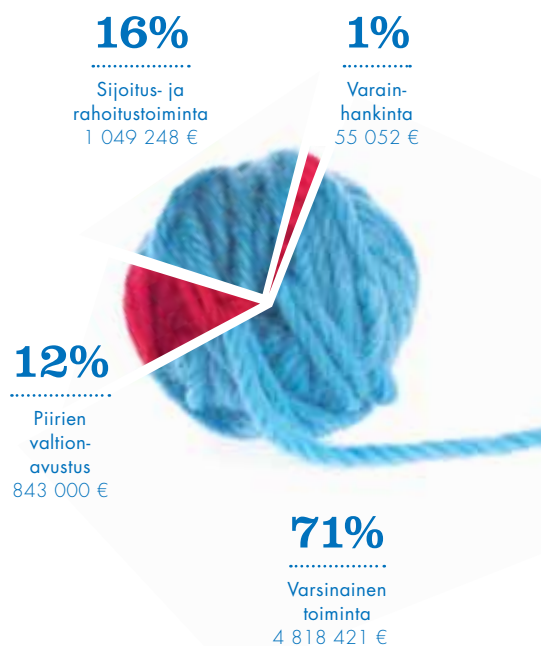
tulot 2011

Yhteensä 6 677 945 €

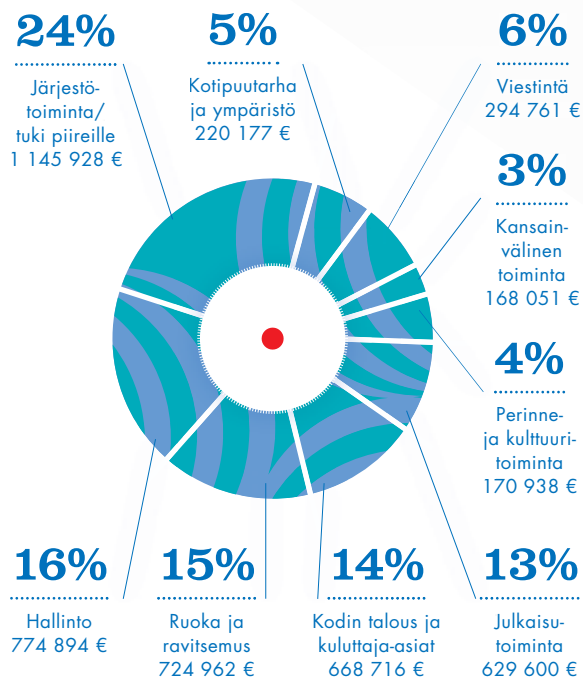
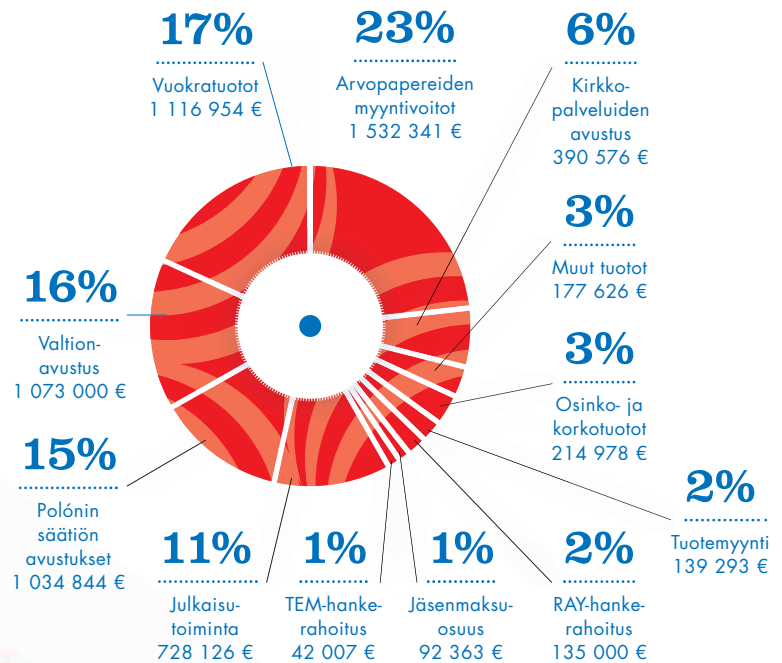
menot 2011

Yhteensä 6 765 721 €

tulo- jakauma 2011

Yhteensä 6 677 945 €

meno- jakauma 2011

Varsinainen toiminta
yhteensä 4 818 420 €

ETELÄ-HÄMEEN MARTAT RY

Perustettu 1952, yhdistyksiä 33,
marttoja 1 280
Rauhankatu 5, 13100 Hämeenlinna
toimisto 044 072 3071
etela-hame@martat.fi
www.martat.fi/etela-hame
Toiminnanjohtaja **Arja Pehkonen**
puheenjohtaja **Marja-Leena Niskanen**

**ETELÄ-KARJALAN
MARTAT RY**

perustettu 1921, yhdistyksiä 105,
toimintaryhmiä 20, marttoja 3 773
Valtakatu 45, 53100 Lappeenranta
toimisto 010 838 5687
etela-karjala@martat.fi
www.martat.fi/etela-karjala
Toiminnanjohtaja **Tuija Valjakka**
Puheenjohtaja **Lea Sairanen**

ETELÄ-SAVON MARTAT RY

Perustettu 1958, yhdistyksiä 70,
marttoja 2 020
Hallituskatu 7 A 1, 50100 Mikkeli
toimisto 044 022 8910
www.martat.fi/etela-savo
Toiminnanjohtaja **Ritva Oiva**
puheenjohtaja **Aira Nurminen**

ITÄ-HÄMEEN MARTAT RY

Perustettu 1917, yhdistyksiä 76,
marttoja 2 212
Laaksokatu 1, 15140 Lahti
toimisto 010 838 5630
etunimi.sukunimi@martat.fi
www.martat.fi/ita-hame
Toiminnanjohtaja **Tuulikki Uusitalo**
puheenjohtaja **Sirkka Mantula**

KAINUUN MARTAT RY

Perustettu 1938, yhdistyksiä 15
marttoja 667
Sammonkatu 10 A 3
87100 Kajaani
toimisto 08 622 429
kainuun.martat@kajaani.net
www.martat.fi/kainuu
Toiminnanjohtaja **Pirjo Määttä**
puheenjohtaja **Annu Väisänen**

**KESKI- JA ETELÄ-POHJAN-
MAAN MARTAT RY**

Perustettu 1929, yhdistyksiä 33,
marttoja 1 643
Vingenkatu 15 A ja Vingenkatu 15
B 14, 67100 Kokkola
toimisto 06 831 7887
www.martat.fi/keetpo
Toiminnanjohtaja **Tuija Biskop**
puheenjohtaja **Ulla Keski-Sämpi**

KESKI-SUOMEN MARTAT RY

perustettu 1925, yhdistyksiä 60,
marttoja 2 134
Yliopistonkatu 1, 40100 Jyväskylä
toimisto 010 838 5640
keski-suomen@martat.fi
www.martat.fi/keski-suomi
toiminnanjohtaja **Kati-Eerika Timperi**
puheenjohtaja **Miia Venermo**

**KYMENLAAKSON
MARTAT RY**

Perustettu 1921, yhdistyksiä 103,
toimintaryhmiä 9, marttoja 3 838
Torikatu 6, 45100 Kouvola
toimisto 010 838 5650
etunimi.sukunimi@martat.inet.fi
www.martat.fi/kymenlaakso
Toiminnanjohtaja **Anne Saarikko**
Puheenjohtaja **Leena Mäkinen**

LAPIN MARTAT RY

Perustettu 1926, yhdistyksiä 47,
marttoja 1 614
Rovakatu 13, 96100 Rovaniemi
toimisto 050 512 3491
lapin.toimisto@martat.fi
www.martat.fi/lappi
Toiminnanjohtaja **Leila Sarajärvi**
puheenjohtaja **Liisa Eloranta**

PIRKANMAAN MARTAT RY

Perustettu 1926, yhdistyksiä 61,
toimintaryhmiä 5, marttoja 2 738
Tampellan esplanadi 7
33100 Tampere
toimisto 010 838 5610
etunimi.sukunimi@martat.fi
www.martat.fi/pirkanmaa
Toiminnanjohtaja **Marja Kuuteri-Kallio**
Puheenjohtaja **Tuula Jaskari-Malinen**

**POHJOIS-KARJALAN
MARTAT RY**

Perustettu 1907, yhdistyksiä 113,
toimintaryhmiä 12, marttoja 4 144
Koskikatu 5-7, 80100 Joensuu
toimisto 010 838 5669
pohjois-karjala@martat.fi
www.martat.fi/pohjois-karjala
Toiminnanjohtaja **Ilona Tossavainen**
Puheenjohtaja **Tuula Kähkönen**

POHJOIS-POHJANMAAN MARTAT RY

Perustettu 1919, yhdistyksiä 51,
marttoja 1 674
Kajaaninkatu 36, 90100 Oulu
toimisto 010 838 5620
www.martat.fi/pohjois-pohjanmaa
Puheenjohtaja **Pia Rättyä**

POHJOIS-SAVON MARTAT RY

Perustettu 1917, yhdistyksiä 65,
marttoja 2 712
Haapaniemenkatu 23,
70110 Kuopio
toimisto 050 339 4260
pohjois-savon@martat.fi
www.martat.fi/pohjois-savo
Toiminnanjohtaja **Anne Matilainen**
Puheenjohtaja **Aila Nurmi**

SATAKUNNAN MARTAT RY

Perustettu 1952, yhdistyksiä 62,
toimintaryhmiä 2, marttoja 2 160
Valtakatu 7, 28100 Pori
toimisto 02 633 0141
www.martat.fi/satakunta
Toiminnanjohtaja **Raija-Liisa
Heinonen**
puheenjohtaja **Inkeri Kuloharju**

UUDENMAAN MARTAT RY

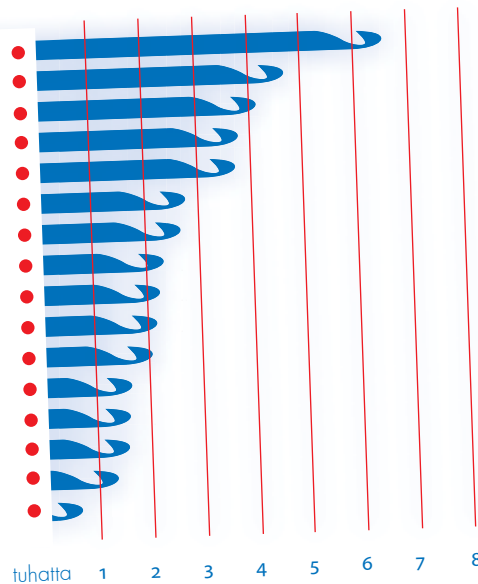
Perustettu 1929, yhdistyksiä 161,
toimintaryhmiä 1, marttoja 6 541
Lapinlahdenkatu 3, 2. krs
00180 Helsinki
toimisto 010 838 5660
etunimi.sukunimi@uudenmaanmartat.fi
www.uudenmaanmartat.fi
Toiminnanjohtaja **Anne Lempinen**
Puheenjohtaja **Annu Vitikka-Lahtinen**

VARSINAIS-SUOMEN MARTAT RY

Perustettu 1921, yhdistyksiä 103,
toimintaryhmiä 9, marttoja 4 719
Yliopistonkatu 33 G, 3. krs
20100 Turku
toimisto 010 838 5584
varsinais-suomen@martat.fi
www.martat.fi/varsinais-suomi
Toiminnanjohtaja **Sanna Voutilainen**
Puheenjohtaja **Riitta Leinonen**

2011

piirien
jäsenmäärä

tuhatta

1 2 3 4 5 6 7 8

Uudenmaan Martat ry // 6 541
Varsinais-Suomen Martat ry // 4 719
Pohjois-Karjalan Martat ry // 4 144
Kymenlaakson Martat ry // 3 838
Etelä-Karjalan Martat ry // 3 773
Pirkanmaan Martat ry // 2 738
Pohjois-Savon Martat ry // 2 712
Itä-Hämeen Martat ry // 2 212
Satakunnan Martat ry // 2 160
Keski-Suomen Martat ry // 2 134
Etelä-Savon Martat ry // 2 020
Pohjois-Pohjanmaan Martat ry // 1 674
Keski- ja Etelä-Pohjanmaan Martat ry // 1 643
Lapin Martat ry // 1 614
Etelä-Hämeen Martat ry // 1 280
Kainuun Martat ry // 667

ETELÄ-HÄMEEN MARTAT RY

Pronssinen | Hakala Kaija-Liisa, Kreivi Anita, Laine Leena, Liimatta Aino-Maija, Lähdekorpi Liisa, Paulamäki Ilmi, Reponen Marita, Suominen Eila, Willman Aino

ETELÄ-KARJALAN MARTAT RY

Kultainen | Peräkylä Eila
Hopeinen | Alatalo Marianne, Kankaanranta Marja-Leena, Puhakka Seija, Virtanen Heli
Pronssinen | Europaeus Eija, Halinen Sirpa, Hulkkonen Raila, Kolmisoppi Marjatta, Koponen Tarja, Pekkanen Anna-Liisa, Toiviainen Liisa, Tuulainen Irma, Valsi Anu, Ylöstalo Ritva

ETELÄ-SAVON MARTAT RY

Hopeinen | Roukala Paula, Tinakari Mervi
Pronssinen | Flinkman Maija, Grönholm Maija, Hasanen Toini, Honkanen Maarit, Hämäläinen Eeva, Isakainen Leena, Karjalainen Pirjo, Kovanen Sirpa, Kämppi Erkki, Laurinen Liisa, Lokka Irma, Luntta Pirkko, Manninen Maija, Nykänen Raija, Salomaa Raili

ITÄ-HÄMEEN MARTAT RY

Hopeinen | Uusitalo Tuulikki
Pronssinen | Luoma-Nirva Sirpa

KAINUUN MARTAT RY

Pronssinen | Heikkinen Anna

KESKI- JA ETELÄ-POHJANMAAN MARTAT RY

Hopeinen | Seppälä Kaija
Pronssinen | Airaksela Mirja, Halkola Helena, Jalonen Outi, Kalajainen Päivi, Kajander Seija, Kivenmäki Tuija, Koskinen Eevamaija, Peltola Salme, Pukkila Katriina

KESKI-SUOMEN MARTAT RY

Pronssinen | Bark Eeva, Huuskonen Marja, Kilpinen Marja, Kokki Ritva, Pietikäinen Kaija, Viitanen Tuula, Vilander Leena

KYMENLAAKSON MARTAT RY

Hopeinen | Pusla Eija, Sinkkonen Helena
Pronssinen | Horppu Terttu, Manninen Maire, Matilainen Sirkka, Merttala Aino, Metso Päivi, Niemelä Kirsti, Puhakka Tuula, Rinne Marita, Siren Mirja, Ukkonen Päivi, Vilko Tiina

LAPIN MARTAT RY

Hopeinen | Eloranta Liisa, Tolonen Liisa
Pronssinen | Airaksinen Elsa, Autioniemi Maija, Hiltunen Eine, Pekala Sari, Tennilä Eini, Maija, Tolonen-Hannula Sirkka, Tarkkainen Seija

PIRKANMAAN MARTAT RY

Kultainen | Mäntysalo Leena
Hopeinen | Suonio Marjukka, Järvinen Leena, Kiilo Anja
Pronssinen | Aaltonen Pirkko, Erävaara Irma, Haarala Anja, Isotalo Virpi, Jortikka Liisa, Koivula Hilikka, Lähteenmäki Pirkko, Mustonen Mirjami, Mäkinen Kaarina, Paasikoski-Savijärvi Virpi, Pakkanen Mari, Marja-Liisa, Puntila Kirsti, Ryyänen Sisko, Salminen Anja, Uotila Eeva-Liisa

POHJOIS-KARJALAN MARTAT RY

Hopeinen | Kähkönen Tuula
Pronssinen | Laakkonen Sisko

POHJOIS-POHJANMAAN MARTAT RY

Hopeinen | Avela Kirsti, Huotari Arja, Lepistö Seija, Rättyä Anja
Pronssinen | Alaraasakka Maila, Annunen Leena, Bäckman Lempi, Halmeentaus Tuula, Hihnala Maire, Junnila Hilikka, Kaleva Ellen, Kuisma Kaarina, Kumpulainen Elsa, Liedes Helmi, Malo Leena, Marjakangas Terttu, Matero Anna-Liisa, Mikkola Susanna, Ojala Eino, Ollanketo Minnaleena, Paaso Helli, Pakarinen Eira, Piilola Sirkka, Rousti Anna-Maija, Rättyä Pia-Anneli, Ukkola Marja-Leena, Äijö Päivi

POHJOIS-SAVON MARTAT RY

Hopeinen | Korhonen Aila

Pronssinen | Aalto Elma, Havukainen Sirkka, Karivuono Irma, Mara Tuula, Putkonen Ritva, Puttonen Irma,

SATAKUNNAN MARTAT RY

Kultainen | Grönstrand Salme

Pronssinen | Aho Risna, Alanko-Rehelmä Päivi, Eskola Harriet, Haanpää Kirsti, Hynnä Alli, Kouhia Kirsti, Laikkoja Pia, Laikkoja Ritva, Leino Lea, Muuri Marja-Riitta, Perkola Sirpa, Rintamaa Anita, Salmesvirta Tuire, Solala Eeva, Tuominen Eija-Liisa, Wester Leila, Äijälä Elina

UUDENMAAN MARTAT RY

Hopeinen | Päivinen Lea

Pronssinen | Haili Marjatta, Hakola Helena, Hovi Pirkko, Knuts Pirkko, Lehvo Pirkko, Luopajarvi Tuulikki, Markiala Seija, Mäkelä Kerttu, Nurminen Annikki, Nurminen Päivi, Saarinen Katariina, Saarinen Mari, Soimela-Nikula Ritva, Tiainen-Erkkilä Sanna, Wallenius-Savolainen Marju-Liisa

VARSINAIS-SUOMEN

MARTAT RY

Hopeinen | Elo Tarja, Leinonen Riitta

Pronssinen | Aarnio Jaana, Helala Kirsi, Kajala Kaija, Laiho Pirjo-Liisa, Lehtinen Hilikka, Lindholm Sirkka-Liisa, Mikola Päivi, Rantapere Sanna, Rinne Mirja, Vahtera Helle, Veräjänkorva Suvi

KUNNIAJÄSENET

KUNNIAPUHEENJOHTAJA

Saara Mikkola, Hämeenlinna

KUNNIAJÄSENET

Birgitta Bröckl, Parainen

Eeva Eerola, Tampere

Kaija Hasunen, Helsinki

Salme Holma, Tuusula

Kerttu Huitu, Nummela

Ilta Ikkala, Saarijärvi

Pirkko Ikonen, Toivakka

Kerttu Kalliosaari, Lappeenranta

Liisa Kupias, Kouvola

Liisa Laitinen, Siilinjärvi

Maija Nevalainen, Imatra

Maija Pekkarinen, Helsinki

Kerttu Peltoniemi, Kokkola

Leila Rautalahti, Espoo

Anja Sillanpää, Mynämäki

Helena Snellman, Helsinki

Sisällysluettelo

5 HIDASTAMALLA HYVINVOINTIA JA YHDESSÄ OPPIMISTA

8 KOTITALOUSNEUVONTA

- 10 Ruoka ja ravitsemus
- 11 Kodin talous ja kuluttaja-asiat
- 12 Kotipuutarha ja ympäristö

15 VALTAKUNNALLISET KOTITALOUS- NEUVONNAN HANKKEET

- 15 Arki sujuvaksi
- 15 Keittiö K18
- 15 Kokataan yhdessä
- 15 Kotirumba rullamaan
- 16 Säädä ja säästä
- 16 Pidä kiinni rahoistasi
- 16 Pikkukokki-toiminnan kehittämishanke
- 17 Karjalaisia kukkoja, piirakoita ja muita leivonnaisia
- 17 Kotipuutarhaneuvonnan kehittämishanke
- 17 Pihasuunnitelmien tuotteistaminen
- 17 Kenkäveron marttapuutarha

18 JÄRJESTÖTOIMINTA

- 19 Opintokerhot, taitoavaintoiminta ja osaaajapassi
- 19 Jäsenmaksut ja jäsenluettelo

21 KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

23 LIIKETOIMINNAN KEHITTÄMINEN

- 23 Hanke: Marttojen kotiapu

24 PERINNE- JA KULTTUURITOIMINTA

- 25 Hanke: Marttaneuvoja muistelee

26 MARKKINOINTI JA VIESTINTÄ

- 26 Hanke: Hidastamalla hyvinvointiin 2011–2013 -teemakampanja
- 27 MartatLehti

28 HALLINTO

- 28 Liiton kokoukset
- 29 Marttaliiton hallitus ja toiminnanjohtaja
- 29 Henkilöstö

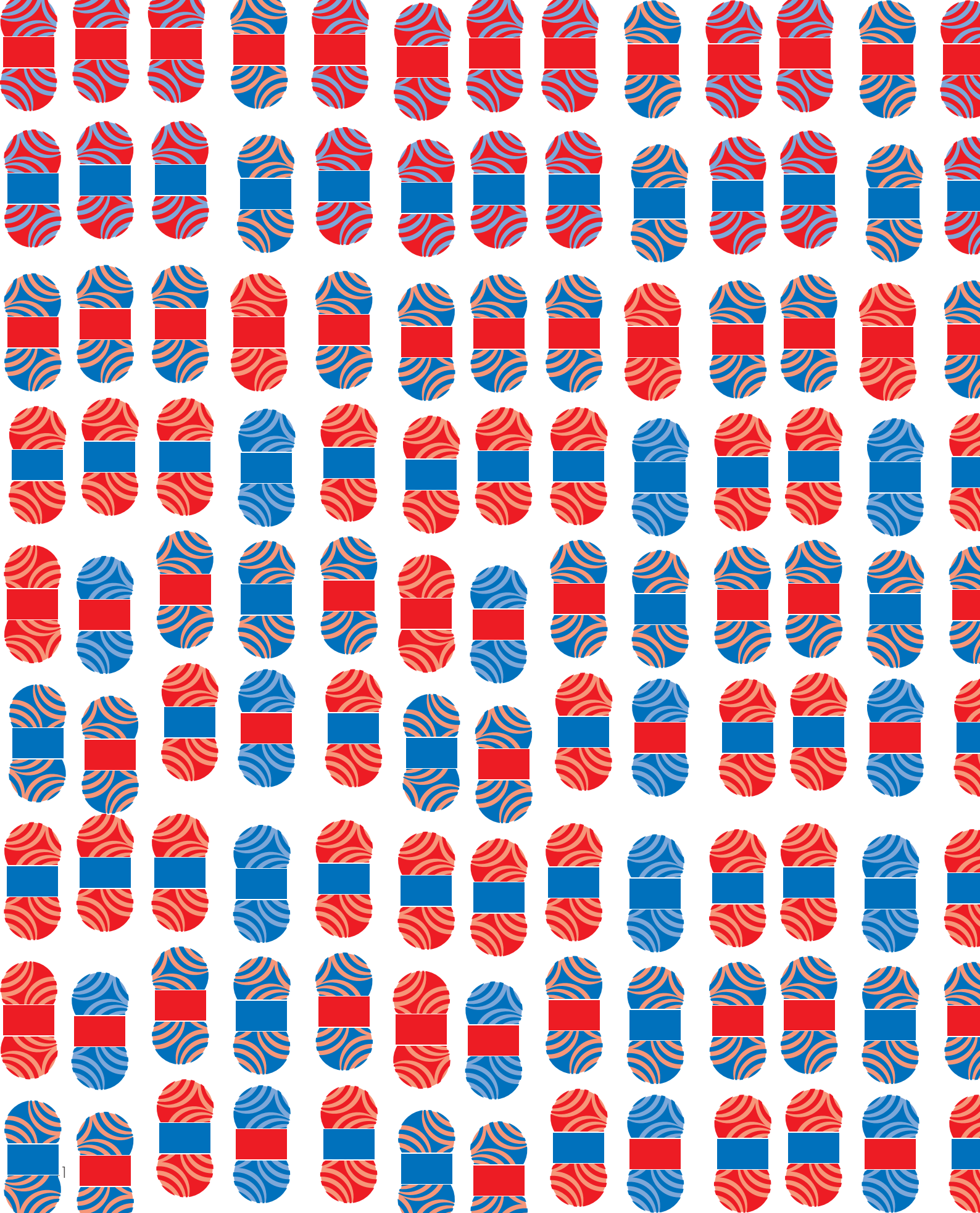
30 TALOUS

- 31 Varainhankinta
- 31 Sijoitus- ja rahoitustoiminta
- 32 Marttaliitto-konserni
- 32 Eduard Polónin säätiö
- 33 Keskinäinen Kiinteistöosakeyhtiö Lapinlahdenkatu 3
- 33 Marttaliiton Palvelut Oy
- 34 Marttaliitto-konsernin avainnumerot

36 PIIRIT

38 ANSIOMERKIT

39 KUNNIAJÄSENET

www.martat.fi 2012

